

Pracovní list

Karel Sabina: Oživené hroby

[In Karel Sabina: Novely, Host, Praha–Brno 2017,
s. 144 a s. 132–134]

úryvek 1

Venku snad vířilo, národové se rozechvívali. Nesčíslné zájmy pohybovaly světem. Tu se radovali lidé, tam bědovali, tu šumot obchodu povšedního zaměstnával mysli, tam velké se rodily idey a proklestovaly si cestu do života, jinde zase zištnost úchvatem se hnala po svých cílech. Vše davem se hemžilo a hrnulo. Telegrafy přinášely zvěsti od jednoho konce světa k druhému, noviny se rozlétaly po zemích, knihy zavítaly do komnat učenců a přátel čtení, láska a nenávisť, přátelství a zášť, strasti a slasti všech barev jako vlny a vlnky povrch a vnitru pohybovaného moře se střídaly v společenstvu – ale všelikých těchto známek jsoucnosti, jež vcelku životem nazývati jsme zvykli, ni ozvěna nezasáhla do nitra vězení. – Jako vítr a dešť a slunce, tak celý život zevní se odrážel od tuhých stěn.

Nebyl to hrob? Jest však i v hrobě kus života, a bylo ho i zde. Ovšem to život, jež těžké kameny tížily a od vnějšího odlučovaly.

Jako červ rakev, tak člověk uvězněný svou mysl vyhloďává. Stává se též někdy, že jest načas samotný. Tu pracuje duch a bylo by úžasné pozorovati, jak se namáhá. Či to není hrozné, vždy a vždy jen v hloubku svých vlastních myšlének sestupovati a neustále se jen týmiž probíratí?

úryvek 2

Nastalo pak podávání si rukou a představování se.

Italián, jenž odcházející strážníky ke všem čertům poslal, byl muž nad sedmdesát let starý, vlasů hustých, krátkých a jak mléko bílých, malé, zavalité a pevné postavy, tváří zdravých a mladistvě jarých. Jsa pohyblivý jako rtuť, prohlížel všechny částky síni a nepřestal ani na okamžik mluvit, buď k soudruhům, buď sám k sobě.

„Maledetti! Je to díra! Aby tu vlk přebýval! O cani! Carnifici! Bestie! Vaše rozumy z pekelného dýmu! Gente stupida! Jaké tu bude zůstávání! Ani čert by odtud nevyklouzl. A přece! Fuggiremo tutti! Vytřeme jim zraky. Pazienza. Utečeme za krátký čas. Jen strpení!“

Pak se obrátiv k Honovi, zvolal: „Odkud jste, pane?“

„Jsem Maďar.“

Stařec mu padl okolo krku a počal jej objímati.

„Ungaresi! Fratelli! Toť budeme žítí jako v ráji. Jste anděl! Svatý národ! Máte kuráže, jsme svoji!“

Pak k Slavovi se obrátiv, zvolal:

„A vy též, bratře, jste Maďar? Pojdte na mé srdce!“

Rozeplnul ramena, ale sklesly mu ihned, jak tento odpověděl, že je Čech.

„Čech? Co je to! Un Boemo? Ah, slyšel jsem něco o tom, že prý nechcete býti Němci. Nechcete opravdu?“

„Opravdu ne.“

„Tak jste také můj. Bravi Boemi, totiž ti, kteří nechtějí. Můj auditor v Miláně byl také Čech, una carogna! Můj profós také, un cane. Celý vojenský soud samí Čechové, brutta gente. Všickni naši policajti z Čech. Tutti diabolli. Ani jsem nevěděl, že mohou býti též Čechové zavřeni. Jsou u vás také demokrati? Či jste vy jediný? Trojnásobná vám sláva!

Jednou za to, že nejste Němec, pak že jste demokrat a pak že jste zavřen! Budeme žítí jako bratří. – Máte-li pak zde dříví? Je tu jako v psinci. Zatopíme a uvaříme černé kávy. Nemáte několik vajec? Rád piju vejce syrové. Je mi mdlo v žaludku. Spáti nebudeme, až zítra. Vyspíme se tu dost. Mám ještě dvacet let seděti. Ha, ha, ha! Ti hlupáci! Za dvacet dní jsme všickni doma!“

„Jak to možná? Vidí se naděje?“ zvolali Slav a Hon najednou.

„Jakže naděje? Vy málomyslní, krátkozrací! Ne naděje, ale jistota. Pustí nás, a jestli nepustí, tedy utečeme!“

Slav a Hon se pousmáli, ale všickni tři Italiané na to přísahali, že jinaké býti nemůže.

„Forti ví, co se děje,“ pravil nejmladší z nich. „On ví všecko. Co on řekne, to se stane.“

Forti se nazýval stařec. Druzí dva byli mnohem mladší. Jeden čítal něco přes dvacet let, druhý as málo přes třicet. Mladší nazýval se Bianchi, starší Asti.

Každý z nich byl na dvacet let těžkého žaláře odsouzen.

Oba mladší byli též na první už pohled zajímaví lidé. Vysoké štíhlé postavy, výrazných tvářností, duchaplných, žhoucích očí.

Nejmladší, Bianchi, nezapíral sangvinickou letoru. Usmíval se neustále, přisvědčoval Fortimu ve všem a choval se vůbec k němu jako milující syn k otci.

Asti byl patrně melancholik. Buď mu vězení těžce na srdci leželo, buď co jiného. Zamyslíl se často a jen humor Fortiho a naivnost Bianchiho jej na chvílky vyjasnila.

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

→ zasazení výňatku do kontextu díla

→ téma a motiv

→ časoprostor

→ kompoziční výstavba

→ literární druh a žánr

II.

→ vypravěč

→ postavy

→ vyprávěcí způsoby

→ typy promluv

III.

→ jazykové prostředky
a jejich funkce ve výňatku

IV.

→ kontext autorovy tvorby

→ literární / obecně kulturní kontext